

DOMOV

Monika Pauknerová, kategorie C

3. ročník, 18 let

OA a SOŠ CR Choceň

Domov

Nedělní oběd, jenž objímá a prosycuje svou vůni každou skulinku prostoru, něžné narcisky, žluťoučké jako kuřátka, spočívající ve vyšňožené porcelánové váze uprostřed stolu pokrytého bílým, svátečním ubrusem, zašlá mrkací panna, která nás provázela překrásnými roky dětských her, starý květovaný koberec s nápadně rudou skvrnou od vína, pozůstatkem velké rodinné sešlosti, ozvěny hlasů našich živých i neživých milovaných, pradávný pocit naplnění a sounáležitosti, příjemně melancholická hořkosladká nostalgie, valící se na nás z každého zákoutí i šuplíku vyplňujících prostor domu.

To vše a ještě mnohem více tvoří rozmanitou mozaiku našich vlídných domovů, drobných ostrůvků jistoty na pustém a nehostinném moři, zvaném život. Jsou to útulná hnízdečka v temném lese plném nebezpečí, kam se vždy rádi vracíme a kde se s pocitem útulnosti zavíráme před všemi strastmi a bolestmi, čekajícími na nás tam venku. Tvoří je haldy předmětů, vzpomínek, vůní, písní, vtipů, osob a zvyků, které si pečlivě strádáme do pomyslných hromádek, vyplňují každý pór naší osobnosti. Dalo by se říci, že domov připomíná starodávný hrob váženého indiánského náčelníka. Obsahuje vše, co je součástí nás samých a co nás definuje, co si nosíme uvnitř sebe a v čem hledáme své jistoty. Domov symbolizuje místo v našem nitru, které nám dodává odvalu a rovnováhu, udržuje nás v pocitu bezpečí a jistoty, je hřejivým plamínkem v našich srdcích. Pomáhá nám překonávat všechny naše cíle a překážky a hojí rány, které jsme dostali během často nerovného boje s okolním světem.

Slavný Konfucius prohlásil: „Sto mužů může postavit tábor, ale jenom žena dokáže vytvořit domov.“ Dle mého názoru je ale domov výtvorem celé rodiny. Tuto hodnotu vytváří muž i žena pro své potomky, kteří jsou také jeho nedílnou součástí.

Každý do něj přináší své úsilí a snahu vytvořit místo plné lásky a bezpečí, kam se rádi vrací a kde tráví společný čas.

Je také místem naší intimity, skoro achillovou patou na jinak netknutém brnění, jež si každý den navlékáme před zvědavými pohledy okolí a právě doma ho poté svlékáme a vystavujeme zde svá zranitelná místa. Jedná se takřka o vlastní dimenzi, kde jsme přesnou definicí sebe samých, kde nejsme souzeni za své nedostatky a slabost, kde neplatí nepsaná pravidla a kde nejsou potřeba žádná tajemství.

V určitých fázích našeho dospívání pro nás domov nabývá různých hodnot. Nejdříve je pro nás bezděčným vzorem, morální předlohou a místem, kde si utváříme své názory a pohled na naše okolí, místem, kde se formuje naše osobnost, aniž bychom si to dokázali přiznat. Posléze nám v něm ale začíná být příliš těsně. Nabudeme pocitu, že nás pouze brzdí v hledání sebe samého a rozvíjení vlastního já, že je přítěží v naší dráze za úspěchem. Chceme vidět víc, poznat svět z vlastní perspektivy a v tu chvíli se pro nás z domova stane jen těžká železná koule na řetězu, ta poslední věc, kterou bychom si na svých dalekých cestách chtěli táhnout s sebou. Jsme na šílené štrece za dobrodružstvím, vše je tak nové, živé a zajímavé. Dychtíme po tom, abychom se prosadili, ukázali a hledáme stále nová a nová místa, kam bychom mohli patřit. Křičíme: „Haló světe, tady jsem, tak mě unášej a ukaž mi, co všechno nabízíš.“

Časem ale člověk začne pociťovat zvláštní prázdno, z naší duše se řinou naléhavé, trýznivé pocity a myšlenky. Myšlenky na domov, vzpomínky a touhy vrátit se k sobě samému a ke své podstatě. V tu chvíli začínáme chápat, jak důležitý pro nás domov po celou tu dobu byl. Nepatří nám, ani my jemu. Jsme jeho samou součástí a podstatou, a tak je tomu i naopak. Drží se nás zuby nehty a nikdy se ho nezbavíme. Nikdo nám ho už neodpáře, je zakořeněn tak hluboko v nás, že ho neotráví ani ten nejsilnější jed. Domov ale není jenom rodina, dům a naše dospívání, jsou to známá místa, kus země, jež je nám blízka a známá, jsou to kopečky, jejichž reliéf máme v paměti, jsou to stromy v lese, které rostly s námi. Louky, na kterých jsme jako děti pouštěli draky a hráli kuličky. Jsou to lidé mluvící naším rodným jazykem a mající stejnou národní identitu. Můj oblíbený český spisovatel Karel Čapek prohlásil: „Člověk musí jet daleko, hrozně daleko, aby se dostal co nejbližší k domovu.“ Tím se pravděpodobně snažil říci, že domov nabývá svého plného rozsahu a hodnoty až po určité distanci a odloučení se od něj, až když ho ztratíme, zjistíme, jakou pro nás měl cenu ...

Jedním z nejpálčivějších problémů dnešní společnosti je z mého pohledu právě nepřítomnost domova s pevnými základy. Z neznámých kamenných staveb se stávají vratké domečky z karet a křehké Potěmkinovy vesnice vyrobené z papundeklu. Většina psychických problémů není nic jiného než absence správných vzorů, jistoty a lásky, zkrátka domova. To dokládá i výrok Matky Terezy, jehož citace zní takto: „Myslím si, že svět je dnes úplně převrácený a tolik utrpení je tu proto, že je tak velice málo lásky v domovech a rodinném životě. Nemáme čas pro své děti, nemáme čas pro sebe navzájem, není čas, abychom se těšili jeden z druhého.“

Dvacáté první století zkrátka nepřeje rozkvětu rodiny. Jsme nuceni se zaplétat do každodenních bojů o své postavení ve společnosti, je na nás kladen nátlak na výkonnost a dokonalost, to vyvolává stres, únavu a nezáměr o vlastní osobní život.

Vlivem těchto faktorů se z nás stávají osamělí jedinci bez pevných základů. Jsme jako loď bez kotvy, zmateně plující širokým oceánem, hledající klidný přístav, své místo v tak velkém a zmateném světě. Cítíme se jako rostliny vytržené z květináčů, z posledních sil se snažíme svými kořínky nasát zbytky životní energie. Přímou přahujeme po tom někam a k někomu patřit, chceme být součástí, zapadat, toužíme po celistvosti, jedině tak dosáhneme svého naplnění. Když člověk nemá pevné základy, pak je celý život nejistý a slabý, nedokáže se smířit sám se sebou, ani se svým okolím. Právě domov je tím, co si ani v době blahobytu a prosperity nekoupíme. Naopak se stává velmi cennou a vzácnou kvalitou a ne každý z nás si ho může dovolit. Domov je tím největším darem a hodnotou, je tím jediným, co nám nikdo nedokáže vzít, neboť ho nosíme ve svém srdci. Buďme proto vděční za každou drobnost a detail, jenž v nás pocit domova utužuje, neboť je tím nejdůležitějším, co můžeme mít.